Prasideda Lietuvių kalbos dienos, jose dalyvaus ir pasaulio lietuviai iš bene 30 šalių

Ketvirtadienį prasideda 10-metį minančios Lietuvių kalbos dienos. Įvairūs renginiai vyks ne tik Lietuvoje, bet ir svetur – šiemet norą dalyvauti Lietuvių kalbos dienose pareiškė ir pasaulio lietuviai iš beveik 30 užsienio valstybių. Kiekvieni metai turi ir ypatingą vietą – Lietuvių kalbos dienų sostine, o jau trečius metus renkamos dvi – didžioji Lietuvoje ir mažoji užsienyje. Šiemet tokiomis sostinėmis tapo Šiauliai ir Vašingtonas, rašoma Seimo pranešime žiniasklaidai.

Pranešimas spaudai

„Pasaulio lietuvius vienija kalba, kuri yra ne tik mūsų bendravimo priemonė, bet ir mūsų tapatybės bei bendrystės pagrindas. Ji išlaikė savo unikalumą nepaisant istorinių įvykių bei iššūkių ir šiandien skamba tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų. Kiekvienas mūsų ištartas lietuviškas žodis yra tiltas tarp praeities ir ateities, jungiantis mus visus, nesvarbu, kur bebūtume. Tačiau kartu turime pasistengi dar daugiau, nes šiuo metu tik apie 8 proc. užsienyje gyvenančių lietuvių vaikų lanko lituanistines mokyklas.

Be to šie metai yra ypatingi ir tuo, kad minime reikšmingas lietuvių kalbos ir kultūros asmenybių sukaktis: Antano Baranausko 190-ąsias, Žemaitės 180-ąsias, akademiko Zigmo Zinkevičiaus 100-ąsias gimimo metines. Taip pat prisimename Juozą Balčikonį, Pilypą Ruigį, pirmojo lietuviško žemėlapio sudarytoją Antaną

Macijauską“, – Seime vykusioje spaudos konferencijoje sakė Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkė Vaida Aleknavičienė.

Vaida Aleknavičienė | Seimo kanceliarijos nuotr.

Valstybinės Lietuvių kalbos komisijos (VLKK) iniciatyva Lietuvių kalbos dienos pradėtos rengti 2016 metais. Pasak V. Aleknavičienės, šių dienų tikslas – didinti lietuvių kalbos prestižą, skatinti jos mokymąsi, skleisti kalbos grožį tiek mūsų šalyje, tiek už jos ribų, rašoma Seimo pranešime žiniasklaidai.

Kasmet šis renginių ciklas suvienija vis daugiau dalyvių – į Lietuvių kalbos dienas aktyviai įsitraukia bibliotekos, muziejai, švietimo ir mokslo įstaigos, savivaldybės, universitetai, mokslo institutai, Lietuvių kalbos draugija, Lituanistų sambūris ir dar daug kitų. Komiteto vadovė pažymėjo, kad prie renginių jungiasi įvairaus amžiaus žmonės – nuo darželinukų iki Trečiojo amžiaus universiteto dalyvių. Taip pat ir lietuviai užsienyje.

Spaudos konferencijoje dalyvavusi Airijos Kavano lituanistinės mokyklos „Gintarėlis“ direktorė Donata Simonaitienė pabrėžė, kad jų mokykla yra nuolatinė dienų dalyvė:

„Norėjosi, kad lietuvių kalba būtų daugiau matoma visame pasaulyje. Mūsų tikslas

– išplėsti lietuvių kalbos geografines ribas. Jos jau seniai iškeliavę už šalies teritorijos – lietuvių kalba pasklidusi po visą pasaulį ir girdima visą parą. Mes norime būti šių renginių, šių švenčių dalimi. Savo vaikams mokyklose norime parodyti, kad lietuvių kalba atsiskleistų kitoje šviesoje – kad ji gali būti linksma ir žaisminga.“

Donata Simonaitienė | Asmeninio albumo nuotr.

D. Simonaitienė atskleidė ir savo iniciatyvą – jei jau lietuvių kalba nemiega visą parą, greta Lietuvių kalbos dienų organizuoti Lietuvių kalbos naktis. Šio projekto vėliava iš Airijos iškeliavusi į Australiją, iš kur pasiekė Vašingtoną, JAV. O 65-rių metų jubiliejų atšventusi Vašingtono Kristijono Donelaičio lituanistinės spaudos konferencijos dalyviams atsiuntė prisistatymo filmuką.

Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento direktoriaus pavaduotoja Gitana Skripkaitė pažymėjo, kad lituanistinių mokyklų pasaulyje skaičiuojama 260, o garbingas veiklos sukaktis mini ir daugiau – Bostono, Detroito, Niujorko, Los Andželo (JAV), Hiutenfeldo (Vokietija).

„Džiaugiamės, kad su Lietuvos valstybės parama plečiasi lituanistinių mokyklų tinklas, vien praėjusiais metais atsidarė ar atkūrė savo veiklą 18 lituanistinių

mokyklų, net tokiose valstybėse kaip Naujoji Zelandija, Jungtiniai Arabų Emyratai, Portugalija, Azerbaidžanas“, – kalbėjo URM atstovė.

Pasak VLKK pirmininkės Violetos Meiliūnaitės, šie metai ypatingi ne tik dėl to, kad lietuvių kalba dešimtąjį kartą mini savo dienas: „Šiemet susipina Čiurlionio muzika, vaizdai ir lietuvių kalba. Labai smagu, kad daugelis įstaigų susiejo šias tris raiškos formas. Kiekvieni metai turi ir ypatingą vietą, į kurią susitelkia visas dėmesys, kurią vadiname Lietuvių kalbos dienų sostine. Jau treti metai kaip turime dvi tokias sostines – didžiąją čia – Lietuvoje ir mažąją užsienyje, tai irgi be galo svarbu, nes kalba turi vienyti, mes turime jausti bendrystę.“

Šiemet tokia sostine Lietuvoje tapo Šiauliai, o užsienyje – Vašingtonas.

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėja Daina Kinčinaitienė spaudos konferencijoje sakė, kad šiauliečiai visada išsiskyrė dėmesiu ir meile gimtajai kalbai, būtent Šiauliuose įvyko pirmoji teatralizuota kalbos šventė.

Spaudos konferencijoje Seime pristatytos jubiliejinės Lietuvių kalbos dienos | Seimo kanceliarijos nuotr. (autorė Olga Posaškova)

„Manome, kad Šiauliai tikrai verti jiems suteikto garbingo Lietuvių kalbos dienų sostinės titulo. Ta proga suplanuota daug vertingų renginių – jų bus lygiai šimtas“, – kalbėjo D. Kinčinaitienė.

Ketvirtadienį, vasario 13 d. vyks dienų atidarymo konferencija „Šiauliai – Lietuvių kalbos dienų sostinė 2025. Šiauliečių kalbinė tapatybė“. Joje pranešimus skaitys šiauliečiai kalbininkai – Jolanta Vaskelienė, Juozas Pabrėža, Algirdas Malakauskas, Rūta Kazlauskaitė, moderuos profesorė Genovaitė Kačiuškienė.

Renginio metu bus pristatyta ir dienų vėliava, kuri turėtų tapti pereinamąja dienų vėliava.

Dar viena šiauliečių iniciatyva – Lietuvių kalbos dienų sostinės metu bus siekiama, kad Šiauliai taptų miestu, kuriame nevartojami rusiški keiksmažodžiai.

„Galbūt tai skamba labai utopiškai, tačiau galime to siekti. Jau ėmėmės ir veiksmų, kad kuo daugiau asmenų įtrauktume į šią iniciatyvą: kreipėmės į Šiaulių krepšinio ir regbio klubus, Lietuvos moterų krepšinio lygą ir pakvietėme prisidėti prie šio siekio, pradžioje bent jau mažinant rusų kalbos keiksmažodžius sporto renginiuose. Raginame lieti emocijas tik lietuviškais žodžiais“, – sakė projekto koordinatorė, Šiaulių miesto savivaldybės viešosios bibliotekos kultūrinės veiklos vadybininkė ryšiams su visuomene Jurgita Januševičiūtė-Taralė.

Lietuvių kalbos dienos vyks vasario ir kovo mėnesiais, o jų renginiuose dėmesys bus skiriamas ne tik lietuvių kalbai, bet ir literatūrai bei istorijai.

Renginių Lietuvoje ir užsienyje planą rasite čia.